

ВІДГУК

офіційного опонента

д.е.н., професора **КНЯЗЯ Святослава Володимировича**

на дисертаційну роботу **Маслак Марії Володимирівни**

«Організаційно-економічний механізм управління об'єктами інтелектуальної власності на промисловому підприємстві»,

яку подано до захисту на здобуття наукового ступеня

доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Актуальність обраної теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами, планами та темами

Актуальність дисертаційного дослідження М. В. Маслак є вагомою в контексті сучасної економіки, особливо з урахуванням постійного зростання значення інтелектуальної власності в бізнесі. Промислові підприємства активно використовують інтелектуальні ресурси, такі як патенти, товарні знаки, авторські права тощо, для підвищення конкурентоспроможності, інноваційного розвитку та створення цінності. Дослідження організаційно-економічного механізму управління цими об'єктами на промисловому підприємстві може виявити ключові проблеми, які стоять перед такими підприємствами, шляхи оптимізації управління інтелектуальною власністю, а також можливості для розвитку стратегій використання інтелектуальних ресурсів. Така робота може бути корисною як для практиків у галузі управління, так і для науковців, які цікавляться питаннями інноваційного розвитку підприємств.

Сучасний бізнес відчуває нагальну потребу в розробці теоретико-методологічних основ, методичних підходів і рекомендацій щодо формування механізму управління інтелектуальною власністю промислового підприємства у динамічному бізнес-середовищі.

Саме тому дисертаційне дослідження Маслак М. В., яке присвячене розробці й обґрунтуванню теоретико-методологічних засад та прикладних аспектів щодо управління об'єктами інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві є важливим та актуальним, а також представляє теоретичний і практичний інтерес.

Актуальність тематичної спрямованості дисертаційної роботи пов'язана з виконанням досліджень, передбачених планом науково-дослідних робіт кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» та кафедри економіки Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського відповідно до завдань держбюджетних тем НДР МОН України: «Розвиток методів створення та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності на промисловому

підприємстві» (ДР № 0122U201802), де здобувачка є науковою керівницею, у межах якої сформовано та виконано базові завдання дисертаційної роботи; «Дослідження інтелектуальної системи електропостачання на основі залучення активних споживачів» (ДР № 0122U001313); «Формування механізму створення об'єктів інтелектуальної власності на промислових підприємствах» (ДР № 0122U201314); «Управління розвитком матеріальних та нематеріальних активів підприємства в умовах євроінтеграції» (ДР № 0120U103999); «Розроблення науково-методичних та практичних основ комплаєнс-програми промислового підприємства» (ДР № 0119U002601); «Дослідження організаційно-економічних проблем з підвищення інноваційної сприйнятливості підприємств до нових технологій» (ДР № 0118U002012), при виконанні яких здобувачка була виконавцем окремих розділів, в яких розглядалися та досліджувалися актуальні проблеми створення, комерціалізації та використання об'єктів інтелектуальної власності. За темою дисертаційного дослідження здобувачка провела наукові та освітні інноваційні заходи «Innovation and Entrepreneurship Bootcamp» в рамках отриманого гранту від Американського Посольства в Україні (2020-2021 рр.),

Мета дослідження відповідає темі дисертаційної роботи та логічно розкривається переліком завдань. Елементи наукової новизни відповідають поставленим завданням за своїм змістом.

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків і результатів, сформованих у дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, викладені в дисертації Маслак Марії Володимирівни докладно обґрунтовані, логічні та достовірні, що обумовлено доказовістю та переконливою аргументацією авторських розробок, які мають суттєве теоретико-методичне та практичне значення.

На всіх етапах дослідження авторка наводить ґрунтовну аргументацію, чітко демонструючи власну позицію, сформовану на основі вивчення й аналізу використаних джерел.

Глибина наукового дослідження підтверджується використанням сучасних методів дослідження, а саме: методи абстрактно-логічного, морфологічного та компаративного аналізу; метод критичного аналізу; діалектичний метод, метод системного аналізу та синтезу; метод Дельфі; метод декомпозиції; статистичні, розрахунково-аналітичні методи, емпіричного дослідження; статистичного та кореляційного аналізу; систематизації, індукції та дедукції; графічного аналізу.

Не викликає сумнівів обґрунтованість і достовірність результатів дослідження, які базуються на глибокому знанні й розумінні методологічного підґрунтя досліджуваної проблеми, об'єкта та предмета дослідження, а також використанні значної інформаційної бази, що представлена: офіційними

документами Державної екологічної інспекції України; законодавчими й нормативними актами, офіційними документами різних державних і урядових органів; первинними документами підприємств гірничо-металургійного комплексу; матеріалами наукових конференцій і семінарів; ресурсами глобальної інформаційної системи Інтернет (аналітичні портали, бенчмаркінгові дослідження); науковими працями вітчизняних, зарубіжних фахівців, науковців та практиків у галузі економічної науки, присвячені проблемам інтелектуальної власності, стратегічного управління діяльністю підприємства; результатами власних напрацювань, дослідження, пов'язані з сучасними змінами у бізнес-середовищі.

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи, опублікованими Маслак М.В. науковими працями та рефератом, дозволяє визначити основні положення, які сформульовані здобувачкою, що характеризуються науковою новизною й відображають особистий внесок у розвиток економічної науки у частині обґрунтування та розробки теоретичних, методологічних та практичних засад щодо формування механізму управління об'єктами інтелектуальною власністю підприємства у динамічних умовах бізнес-середовища. Значна кількість представлених наукових праць відображає основний зміст наукових положень, висновків і результатів, сформованих у дисертації.

Виконане дослідження свідчить про широку і глибоку обізнаність здобувачки з науковими працями вітчизняних і зарубіжних вчених у сфері управління інтелектуальною власністю промислових підприємств, а обґрунтованість і достовірність отриманих результатів підтверджено використанням великого обсягу статистичної інформації, достатньою апробацією та впровадженням на практиці, що підтверджується відповідними довідками.

Значимість результатів дослідження для науки і практики

Загальнонаціональне значення результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що вони мають значну теоретичну і практичну цінність для розвитку вітчизняної наукової думки, формування дослідницьких підходів для підвищення якості управлінської аналітики та дієвого формування організаційно-економічного механізму управління об'єктами інтелектуальною власністю промислових підприємств у динамічних умовах бізнес-середовища.

Структура дисертаційної роботи та зміст її основних положень

Дисертаційна робота Маслак М.В. логічно структурована, складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Зміст дисертаційної роботи «Організаційно-економічний механізм управління об'єктами інтелектуальної власності на промисловому підприємстві» повністю відповідає

назві, а чітко сформульовані предмет, об'єкт, мета і завдання дослідження – логічно пояснюють структуру роботи, послідовність викладення матеріалу.

Загальний обсяг дисертаційної роботи становить 461 сторінку, а основний зміст викладено на 326 сторінках тексту. Дисертаційна робота містить анотацію, 7 додатків, список використаних джерел нараховує 388 найменувань. За змістом, структурою, обсягом, стилем викладання, послідовністю та аргументованістю викладення матеріалів дослідження дисертаційна робота повною мірою відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук Міністерства освіти і науки України.

У першому розділі роботи «Теоретичні положення інтелектуальної власності як виробничого ресурсу промислового підприємства» проаналізовано історичні передумови виникнення та використання категорії «інтелектуальна власність» (с. 19-23), розкрито теоретичну сутність цієї категорії (с. 24-32), надано авторське визначення терміну «інтелектуальна власність» (с. 34-35), удосконалено класифікацію об'єктів інтелектуальної власності (с. 35-37), сформовано та обґрунтовано перелік найбільш важливих факторів стримування розвитку вітчизняного ринку інтелектуальної власності (рис. 1.6), досліджено теоретико-методичні положення інтелектуального капіталу та визначено місце і роль в ньому інтелектуальної власності (с. 56-62), визначено та обґрунтовано характерні особливості інтелектуальної власності як конкурентного ресурсу промислового підприємства (с. 63-65, рис. 1.10).

У другому розділі «Формування концепції управління об'єктами інтелектуальної власності» сформовано авторське визначення поняття «ринку інтелектуальної власності» (с. 73-75), розроблено алгоритм формування та розвитку ринку об'єктів інтелектуальної власності (рис. 2.1), досліджено та обґрунтовано концептуальний зв'язок інноваційного процесу та інтелектуальної власності (с. 95-109), виявлено та обґрунтовано особливості ринкових концепцій інтелектуальної власності на промислових підприємствах (с. 110-130).

У третьому розділі «Методологічні засади управління ІВ на промисловому підприємстві» визначено сутність поняття «управління ІВ» (с. 131-133), визначено теоретико-методологічний зміст процесів управління інтелектуальною власністю (рис. 3.1), сформовано стратегічні задачі та можливості процесу управління інтелектуальними активами підприємства (рис. 3.2 та рис. 3.3), досліджено та обґрунтовано використання сучасних стратегій управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві (с. 147-162), запропоновано блочний підхід до управління інтелектуальною власністю (с. 163-166), розроблено теоретико-методичний підхід та організаційно-економічний механізм управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві на засадах системно-процесного підходу (с. 166-178).

У четвертому розділі «Організаційне забезпечення комерційного трансферу інтелектуальної власності та її вартісна оцінка на промислових підприємствах» досліджено сутність, форми та методи комерційного трансферу інтелектуально-інноваційних технологій (с. 181-188), проаналізовано моделі трансферу та комерціалізації інтелектуально-інноваційних технологій (с. 189-194), досліджено теоретико-методичний зміст поняття «вартість ІВ» (с. 194-197), удосконалено визначення поняття «вартість ІВ» (с. 197-198), досліджено процес вартісного оцінювання інтелектуальної технології (с. 198-201), сформовано систему принципів вартісного оцінювання об'єктів ІВ (рис. 4.11), запропоновано удосконалену класифікацію видів вартості інтелектуальних активів підприємства (с. 203-206), обґрунтовано залежність виду вартості, мети оцінки та замовника вартісного оцінювання об'єкту ІВ (с. 206-207), детально проаналізовано методичні підходи існуючих методів вартісної оцінки інтелектуального продукту (с. 208-220), запропоновано ввести в практику інтелектуально-інноваційної діяльності промислових підприємств підрозділ з інтелектуального провайдингу, розроблено концептуально-структурну модель та методичні положення підрозділу (с. 222-251).

У п'ятому розділі «Формування науково-методичного інструментарію системи управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві» проведено аналіз динаміки зміни різних видів вартості об'єкту права інтелектуальної власності та проведено оцінку співвідношень між ними (с. 254-264), запропоновано здійснювати вартісно-часове позиціонування об'єктів права інтелектуальної власності на графоаналітичному полі їх життєвого циклу для формування ефективного портфелю об'єктів ІВ (с. 265-274). Здобувачкою визначено та обґрунтовано п'ять основних способів отримання підприємством-правовласником прибутку (ефекту) від інтелектуальної власності (с. 274-278), розроблено систему ефектоутворюючих показників використання інтелектуальної власності (с. 278-283), досліджено методичні підходи до економічної оцінки ІВ (с. 283-290), запропоновано модель життєвого циклу ІВ на основі сценарного підходу (с. 290-297), обґрунтовано та запропоновано врахування ефекту блокування ринкової частки конкурентів з використанням об'єктів інтелектуальної власності (с. 297-303), розроблено методичні рекомендації щодо оцінювання локальної ефективності проекту зі створення об'єкту інтелектуальної власності (с. 304-307).

Загалом, усі розділи дисертаційної роботи Маслак М. В. присвячені теоретико-методологічним засадам, концепції та методичним підходам щодо формування механізму управління об'єктами інтелектуальної власності на промисловому підприємстві, а зроблені висновки і практичні рекомендації логічно випливають із проведеного дослідження.

Наукова новизна положень, висновків та результатів дисертаційної роботи

До основних наукових результатів дисертаційної роботи Маслак М.В., які мають суттєве теоретико-методичне значення та практичну цінність, а також характеризуються статусом «вперше», слід віднести наступні:

- концепцію організаційно-економічного механізму управління об'єктами ІВ на промисловому підприємстві на засадах системно-процесного підходу, яка враховує фактори зовнішнього середовища, суб'єкту (система процесів управління), об'єкту управління (система процесних напрямків управління: створення, охорони, комерціалізації та використання ІВ) та доцільності ІВ (процесів управління ефективністю інтелектуальної діяльності підприємства), що започатковує принципово новий напрямок в управлінні інтелектуальної власності та сприяє зростанню ефективності роботи промислового підприємства в цілому;

- методичний підхід до оцінювання ефективності інтелектуальних продуктів, який відрізняється врахуванням сфери їх використання та блокуванням ринкової частки конкурентів з використанням об'єктів інтелектуальної власності, виключні права на які належать даному підприємству, що забезпечує об'єктивність вартісної оцінки та дозволяє підприємству приймати обґрунтовані управлінські рішення;

- концепція життєвого циклу об'єкту права ІВ на підприємстві, особливістю якої є послідовне визначення можливостей та ефективності використання часткових ринкових концепцій, з врахуванням економічних та правових ознак інтелектуальних продуктів й особливостей ринку ІВ для забезпечення ефективного управління інтелектуальними розробками в залежності від їх стану та комерційної складової;

Важливим підґрунтям наукових здобутків Маслак М.В. є отримані нові наукові результати, що роблять вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних засад та практичних рекомендацій щодо формування механізму управління інтелектуальною власністю промислових підприємств у динамічних умовах бізнес-середовища. Зокрема, удосконалено:

- понятійно-категоріальний апарат ІВ, відмінність якого полягає у поєднанні економічного, правового та управлінського аспектів, що використовуються для створення, розподілу та обміну результатів інноваційної діяльності, які перебувають під правовою охороною та демонструють наявність можливості отримання прибутку за їх використання у виробничій, комерційній чи управлінській діяльності підприємства або за участю у господарсько-правовому та ринковому обороті;

- методичний підхід до визначення факторів впливу на розвиток світового та українського ринків об'єктів ІВ особливістю якого є урахування чинників

зовнішнього середовища, зокрема, правових аспектів, об'єктивності і точності механізму вартісної оцінки результатів інноваційної діяльності та перспектив функціонування ринків високотехнологічних товарів, що сприяє формуванню ефективної інтелектуально-інноваційної екосистеми;

- концептуальні положення ІВ на промисловому підприємстві в системі інноваційного розвитку країни, відмінності яких базуються на врахуванні особливостей галузі, розміру підприємства та дослідженні технологічних інновацій як інтерактивного процесу, що складається з окремих етапів: формулювання нової ідеї/концепції, проведення НДДКР, маркетингу і виходу нового або покращеного інноваційного продукту на ринок, що дозволяє більш повно обґрунтувати інноваційну екосистему та забезпечити розвиток суб'єкту господарювання та країни в цілому в умовах глобальної інтелектуалізації;

- методичний підхід до визначення сучасних стратегій управління ІВ на промисловому підприємстві з урахуванням впливу зовнішнього середовища, що є підґрунтям для виокремлення рівнів стратегічного управління інноваційно-інтелектуальними технологіями: міжнародного, національного, регіонального та суб'єкту господарювання, їх особливостей і вимог, для досягнення поставлених цілей та ефективної реалізації стратегії розвитку бізнесу на відповідному ринку, яка, у поєднанні з раціональним управлінням інтелектуальними активами забезпечить підприємству технологічне лідерство;

- організаційно-економічні моделі трансферу та комерціалізації інтелектуально-інноваційних технологій, що враховують взаємозв'язок розробника і споживача ІВ, обумовлюють дослідження сутності комерційного трансферу інтелектуальних розробок, його видів, форм, методів, стадій здійснення; уточнення визначення комерціалізації технологій, яке, на відміну від існуючих, передбачає економічно ефективну реалізацію та вимагає одночасного виконання низки факторів: технічної здійсненності, попиту на інновацію, наявності інноваційно орієнтованого персоналу та фінансових ресурсів, що є базисом для формування організаційної моделі комерціалізації об'єктів ІВ з урахуванням процесу управління ІВ;

- поняття «вартість ІВ», яке, на відміну від існуючих виокремлює складові багатопарової системи вартісноутворюючих чинників: витратну, споживчу, комерційну, соціальну та оригінальну, що мають місце в даний період часу з урахуванням стадії ЖЦ об'єкту ІВ, на основі якого сформульовано вартісну оцінку об'єктів ІВ, особливістю якої є врахування системи принципів ринкового оцінювання інтелектуальних технологій, що сприяє точності та об'єктивності отриманих результатів; проведено уточнення класифікації видів вартості інтелектуальних продуктів з урахуванням призначення об'єкту оцінки, що є базисом для обґрунтування залежності вартісної оцінки від її мети та замовника

для вибору ефективного методу та інструменту проведення вартісної оцінки інтелектуально-інноваційних технологій;

- методичні положення підрозділу з інтелектуального провайдингу на підприємстві машинобудування, відмінність якого полягає у поєднанні інновінгу, консалтингу та венчурного бізнесу для забезпечення управління і координації всіх функцій інтелектуально-інноваційної діяльності.

У дисертаційній роботі набули подальшого розвитку такі теоретичні та методологічні положення й практичні рекомендації:

- визначення складових інтелектуального капіталу, які на відміну від існуючих враховують неохоронні інтелектуальні активи: реляційний, людський й організаційний капітал та характерні особливості ІВ промислового підприємства: непривласнення, здатність до комерціалізації, варіативність властивостей ідей, неподільність, корисність, стратегію фінансування, залежність від розміру фінансування та правове забезпечення, що розширює теоретичне підґрунтя щодо наявності синергетичного ефекту впливу складових інтелектуального капіталу на підвищення ринкової вартості підприємства і посилення його конкурентних позицій;

- визначення поняття «ринок інтелектуальної власності», що на відміну від наявних враховує продавців, покупців і посередників, правові механізми купівлі-продажу, результати інноваційно-інтелектуальної діяльності, які мають правову охорону, містять нові знання та матеріалізовані в технологічних об'єктах ІВ, що дозволяє враховувати виробничо-комерційну діяльність головних ринкових учасників: держави, промислових підприємств та інноваційних організацій, творців (авторів, розробників інтелектуальних продуктів), споживачів об'єктів ІВ та представників джерел фінансування інноваційного процесу (інвесторів) на всіх стадіях ЖЦ інтелектуального товару;

- визначення сутності поняття «управління ІВ», відмінністю якого є врахування комплексу управлінських дій, які здійснює промислове підприємство з метою забезпечення реалізації правової системи ІВ, захисту законних прав та інтересів суб'єктів права ІВ, а також індивідуальних прав власників ІВ для максимізації економічних та соціальних вигод від своїх інтелектуальних досягнень, що дозволяє підвищити обґрунтованість теоретичного базису управлінських рішень щодо інтелектуально-інноваційної діяльності;

- методичний підхід щодо формування ефективного портфелю об'єктів ІВ за допомогою вартісно-часового позиціонування на графоаналітичному полі їх життєвого циклу, особливістю якого є врахування співвідношення між різними видами вартості інтелектуальних продуктів за стадіями життєвого циклу та залишкового терміну дії права ІВ, що дозволяє підприємству більш точно

визначати перспективи можливого споживання ІВ при прийнятті ефективних та науково-обґрунтованих управлінських рішень;

- методичні положення економіко-математичних моделей ЖЦ ІВ на основі сценарного підходу з урахуванням структури витрат, прибутку та інших матеріальних вигід розробника; виокремлення методу оцінки локальної ефективності об'єктів ІВ, що дозволяє оперативно проводити відповідні розрахунки для обґрунтування рішень підприємства щодо придбання об'єкту ІВ чи створення його самостійно.

Таким чином, представлені у дисертаційній роботі теоретичні, методологічні положення, практичні рекомендації й отримані обґрунтовані результати дослідження мають наукову новизну і спрямовані на вирішення важливої наукової проблеми - формування організаційно-економічного механізму управління об'єктами інтелектуальної власності на промисловому підприємстві, що дозволить ефективно реалізувати їх економічні інтереси на операційному та стратегічному рівнях.

Теоретичне і практичне значення отриманих результатів

Дисертаційна робота Маслак Марії Володимирівни має суттєве теоретичне та практичне значення. Викладені у дисертаційній роботі положення та рекомендації є базисом для обґрунтування та розробки теоретико-методологічного забезпечення, науково-методичних основ і практичних рекомендацій з питань формування організаційно-економічного механізму управління об'єктами інтелектуальної власності на промисловому підприємстві.

Викладені в дисертаційній роботі наукові результати полягають у розробленні, розвитку методико-прикладної бази оцінювання та забезпечення управління об'єктами інтелектуальної власності на промисловому підприємстві. Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що теоретико-методологічні та практичні розробки знайшли широке впровадження. Зокрема, положення дисертаційної роботи використані у діяльності науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України, впроваджено в роботу ТОВ «Кременчуцький завод технічного вуглецю», ПрАТ «Кредмаш», ПАТ «Транснаціональна фінансово-промислова нафтова компанія «Укртатнафта», Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України, Запорізької торгівельно-промислової палати та у навчальний процес Мішкольського університету (м. Мішкольц, Угорщина).

Основні методологічні положення та результати дисертаційної роботи, що становлять наукову новизну, використовуються у навчальному процесі Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (довідка від 10.10.2023 р.) та Кременчуцького національного університету імені

Михайла Остроградського (довідка № 61-10/872 від 29.03.2023 р.) під час викладання дисциплін: «Економіка підприємства», «Інтелектуальна власність», «Інноваційний менеджмент», «Економічний потенціал підприємства», «Економічна ефективність».

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих наукових працях

Основні наукові положення, висновки і результати дисертаційного дослідження Маслак М.В. достатньо повно оприлюднені у наукових публікаціях. Вони опубліковані у 68 наукових працях, зокрема, в 1 одноосібній монографії, 11 – колективних монографіях, 11 наукових публікаціях, що індексуються у наукометричних базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (1 монографія, 5 статей у наукових періодичних виданнях, 5 конференцій), 24 статтях у наукових фахових виданнях, 3 статтях у зарубіжних виданнях, 1 підручнику, 4 свідоцтвах про реєстрацію авторського права на твір.

Основні положення й результати дисертаційної роботи, висновки й рекомендації, що винесені на захист, одержано здобувачкою самостійно. З наукових праць, виданих у співавторстві, використано лише ті матеріали, які є результатом особистого внеску здобувачки. В опублікованих працях достатньою мірою відображено сутність результатів виконаного дослідження та їх наукову новизну, підтверджено їх достатньою апробацією і схваленням на 13 науково-практичних конференціях різного рівня.

Повнота викладення результатів дисертаційної роботи, обсяг і кількість друкованих праць відповідають вимогам МОН України на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук.

Ідентичність змісту реферату та основних положень дисертації

Реферат дисертації відповідає встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України до дисертацій, поданих на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. Зміст реферату повною мірою відображає основні положення, висновки і пропозиції дисертаційної роботи, розкриває всі положення наукової новизни та не містить положень, які не досліджені в роботі.

Використання результатів кандидатської дисертації

Матеріали, висновки і науково-методичні результати дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук Маслак Марії Володимирівни на тему «Формування складових механізму внутрішньофірмового трансферу технологій на засадах інтрапренерства» не використовувалися у дисертації, яку подано на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук.

Відповідність теми дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота виконана з дотриманням вимог, що висуваються до наукових праць такого рівня. Викладення матеріалу здійснено науковим стилем, яке характеризується послідовністю, логічністю, обґрунтованістю. Структура дисертації повністю узгоджується з її назвою, метою і завданнями дослідження. Результати дослідження, отримані в дисертаційній роботі, достатньою мірою обґрунтовані і характеризуються науковою новизною, мають практичне значення. Основні результати дослідження та висновки є конкретними, достатньо аргументованими та являють собою предмет для захисту.

Робота відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). За обсягом і оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам, що встановлені МОН України до докторських дисертацій.

Академічна доброчесність

За аналізом дисертації, реферату та публікацій Маслак М.В. було визначено дотримання принципів академічної доброчесності. З наукових публікацій виданих у співавторстві, у роботі використано лише ті результати, які становлять особистий внесок здобувачки. На всі використані інформаційні ресурси здобувачка надає посилання.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Відзначаючи, в цілому, позитивно дисертаційну роботу Маслак М. В., достатній рівень обґрунтованості більшості результатів дослідження, вважаю за необхідне відмітити ряд недоліків і дискусійних положень роботи та висловити окремі зауваження:

1. При формулюванні мети та предмету дослідження доцільно було підкреслити, що розробка організаційно-економічного механізму управління об'єктами інтелектуальної власності здійснюється для великих та середніх промислових підприємств.

2. Здобувачка пропонує дефініцію «управління інтелектуальною власністю» визначати на основі поєднання економічної, правової та управлінської складових (с. 134 дисертації). Незрозуміло, чому в цьому переліку відсутня соціально-екологічна складова, яка в цей час має надзвичайно важливе значення при впровадженні та використанні об'єктів інтелектуальної власності.

3. На рис. 2.1 представлено досить цікавий та змістовний алгоритм формування та розвитку ринку об'єктів інтелектуальної власності. Але в цьому

алгоритмі незрозуміло, яким чином формуються податкові надходження в національний бюджет від використання об'єктів інтелектуальної власності.

4. Дискусійним є твердження здобувачки щодо потенційних можливостей ліцензіата, пов'язаних лише з його власних матеріальних можливостей (с. 146-148). Зазначимо, що ліцензіат в ряді випадків може також продати права на технологічний продукт, тобто одночасно бути і ліцензіатом, і ліцензіаром.

5. Було б доцільним в параграфах 1.1., 2.1, 4.1 та інших підрозділах дисертаційного дослідження, де має місце критичний огляд сучасного стану проблем, пов'язаних з управлінням інтелектуальною власністю, використати більшу кількість першоджерел та авторів, тим більше що їх в списку використаної літератури дисертації дуже багато. Далеко не всі відомі фахівці в сфері інтелектуальної діяльності знайшли місце в дослідженні. Викладений матеріал має недостатньо дискусійний характер.

6. На думку опонента, наведена на рис. 2.23 дисертації ринкова концепція життєвого циклу інтелектуальної власності (концепція послідовних змін) вимагає додаткового уточнення: період комерціалізації інтелектуального продукту з урахуванням етапів росту та його уповільнення при успішному використанні у споживача.

7. Для більш повного відображення стану та перспектив інтелектуально-інноваційної діяльності здобувачці доцільно було б детальніше проаналізувати ступінь залучення вітчизняних та зарубіжних об'єктів інтелектуальної власності на машинобудівні підприємства України, а також ступінь розповсюдження вітчизняних інтелектуальних інновацій на підприємствах за межами нашої країни та навести пропозиції щодо подальшого більш ефективного управління інтелектуальною власністю як на рівні держави, так і на рівні окремого підприємства.

Проте, необхідно зазначити, що наведені зауваження не носять принципового характеру та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації Маслак Марії Володимирівни, а наявність дискусійних положень свідчить про її складність і можливість подальших наукових розробок здобувачки.

Загальна оцінка дисертації та висновки

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи Маслак М.В. мають достатній рівень теоретичного, методологічного та емпіричного обґрунтування. Дисертація є завершеним науковим дослідженням, що містить актуальний напрям теоретико-методологічних та прикладних досліджень, пов'язаних із формуванням організаційно-економічного механізму управління об'єктами інтелектуальної власності на промисловому підприємстві. Обрану тему розкрито, мету досягнуто повністю, завдання роботи вирішено, структура

дисертації є логічною. За складом наукової новизни, рівнем обґрунтованості і достовірності одержаних результатів, їх теоретичною і практичною значущістю дисертаційна робота відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. Зміст реферату у повній мірі відповідає основним положенням дисертаційної роботи. Тема дисертації відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Оцінюючи дисертаційну роботу Маслак Марії Володимирівни «Організаційно-економічний механізм управління об'єктами інтелектуальної власності на промисловому підприємстві», можна зробити висновок, що здобувачці вдалося вирішити важливу науково-практичну проблему щодо обґрунтування та розробки теоретико-методологічного забезпечення, науково-методичних основ і практичних рекомендацій з формування механізму управління об'єктами інтелектуальної власності на промисловому підприємстві.

За змістом, важливістю і глибиною вирішення наукових завдань, оформленням, дисертація відповідає вимогам пунктів 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197 (зі змінами), що висуваються до докторських дисертацій; є завершеною самостійною кваліфікаційною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукову проблему, яка має суттєве значення для економічної науки, а здобувачка – Маслак Марія Володимирівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри підприємництва та
екологічної експертизи товарів
Національного університету
«Львівська політехніка»

Святослав КНЯЗЬ

Підпис засвідчую

Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»

Роман БРИЛИНСЬКИЙ